

Ìwé Dániẹ̀lì — Ọ̀gọ̀rùn-ún kan àti mọ̀kàndínlọ̀gọ̀rùn-ún nọ̀mba ọ̀kan

Àwọn Àsà Ọ̀rọ̀ Àsọtẹ̀lẹ̀ ti Danieli 11: Ìsípáyá Ìdípọ̀ Ìsòro Ìgbà Trump àti Àkọ̀kọ̀ sí Ọ̀fin Ọ̀jọ̀ Àìkú

Jeff Pippenger
2024-04-21

Ní ìtumọ̀ tí ó tọ̀, ẹ̀sẹ̀ mẹ̀wáá tí tí dé mètálélógún nínú orí kọ̀kànlá Danieli, gbogbo wọn bá ìtàn ìkòkò tí ẹ̀sẹ̀ ogójì nínú orí kan náà mu. Ẹ̀sẹ̀ ogójì ní ìtàn ọ̀dún 1989 tí tí dé ẹ̀sẹ̀ kọ̀kànlélógójì. Ẹ̀sẹ̀ kìn-ín-ní àti kejì tí orí kọ̀kànlá bèrẹ̀ ní 1989, wọn sì n tọ̀ka sí ipolongo àkọ̀kọ̀ Donald Trump fún ipò ààrẹ̀ ní 2015 tí tí dé 2020, nígbà tí a jí ìdìbò náà kúrò lówó Trump nípasẹ̀ ẹ̀ranko àìgbàgbọ̀ nínú Ọ̀lórùn. Ẹ̀sẹ̀ méjèjèjì wọ̀nyí n tọ̀ka sí ìjākadi tí ó bèrẹ̀ nígbà tí Trump “ru gbogbo ilẹ̀ Gíríikì sókè.”

Ìpolongo ìdìbò Trump bèrẹ̀ ogun kan tí ó tẹ̀síwájú jálẹ̀ gbogbo àkókò ìjọba àkókò rẹ̀. Ilẹ̀ Àsòfin Àsojú ẹ̀e ifiyàjẹni kàn án ní Oṣù Kejilá ọ̀dún 2019, léyìn náà wọn tún ẹ̀e bẹ̀ ní ojú kẹ̀tálá, Oṣù Kínní, ọ̀dún 2020. Ní àwọn ìṣẹ̀lẹ̀ méjèjèjì náà, Ilẹ̀ Àsòfin Gíga kọ̀ àwọn ìsápá Ilẹ̀ Àsòfin Àsojú sílẹ̀. Síbẹ̀, ọ̀n nikan ni ààrẹ̀ kan soṣo nínú ìtàn Orílẹ̀-Èdè Amẹ̀ríkà tí wọn ti fi ẹ̀sùn àitọ̀ kàn lé lóri lẹ̀mẹjì. A ti ru ẹ̀mí ìṣọkan àgbáyé sókè.

Nísinsin yí, ẹ̀mí yóò sì fihàn ọ̀ ní ọ̀títọ̀. Wò ó, àwọn ọ̀ba mẹ̀ta míràn yóò tún didẹ̀ ní Pásíà; ẹ̀ni kẹ̀rín yóò sì pọ̀ ní ọ̀rọ̀ ju gbogbo wọn lọ lónà jíjìnà: àti nípa agbára rẹ̀ nínú ọ̀rọ̀ rẹ̀, yóò ru gbogbo ènìyàn sókè sí ilẹ̀ ọ̀ba Gíríikì. Dániẹ̀lì 11:2.

Géḡé bí ó tí rí pẹ̀lú ẹ̀sẹ̀ ogójì, ẹ̀sẹ̀ kejì fi ìtàn aṣíná kan sílẹ̀ láti inú ipolongo àkókò Trump àti àsikò ìjọba rẹ̀ géḡé bí ààrẹ̀, èyí tí ó parí ní January 20, 2021. Láti ojú náà ní ọ̀dún 2021 tí tí dé ẹ̀sẹ̀ kẹ̀ta, níbi tí a ti fi Alexander the Great hàn géḡé bí ààmì Àjọ̀ Ìṣọkan Orílẹ̀-Èdè (ìjọba keje nínú àsọtẹ̀lẹ̀ Bíbẹ̀lì), ìtàn láti ibèrẹ̀ ìjọba ọ̀dún 2021 tí tí dé ọ̀fin Sunday, níbi tí a ti dá ìṣọkan mètẹ̀tẹ̀ta náà sílẹ̀, dúró fún ìtàn aṣíná. Àwọn ìtàn aṣíná ti ẹ̀sẹ̀ ogójì àti ẹ̀sẹ̀ kejì, méjèjèjì n tọ̀ sí, wọn sì parí ní ọ̀fin Sunday.

Ẹ̀sẹ̀ kẹ̀wáá tún mú wa padà sí àkókò ìparí ní ọ̀dún 1989, géḡé bí ẹ̀sẹ̀ kìn-ín-ní ẹ̀e pẹ̀lú, àwọn méjèjèjì sì n tọ̀ka sí ìparí ẹ̀rì gidì tí ẹ̀sẹ̀ ogójì, bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé ìtàn ẹ̀e wà láàárín ìparí tí ó wà nínú ẹ̀sẹ̀ ogójì àti ọ̀fin Ọ̀jọ̀ Àìkú tí n bọ̀ ní kánkán. Ju kíkàn tọ̀ka sí 1989 lọ, ẹ̀sẹ̀ kẹ̀wáá di kọ̀kọ̀rọ̀ tí ó mú àwọn ẹ̀lẹ̀rìí mẹ̀ta jọ̀ sí ìtàn ẹ̀sẹ̀ ogójì, èyí tí ó bá ìṣẹ̀ pọ̀pọ̀ àti agbára aṣojú rẹ̀, Orílẹ̀-Èdè Amẹ̀ríkà, mu nínú pípá Soviet Union kúrò ní ọ̀nà ní 1989. Àwọn ẹ̀lẹ̀rìí mẹ̀ta wọ̀nyí fi ilànà pàtàkì kan múlẹ̀ nínú àtòjọ̀ àsọtẹ̀lẹ̀ tí ẹ̀sẹ̀ ogójì láti 1989 tí tí dé ọ̀fin Ọ̀jọ̀ Àìkú.

Ìtòlẹ̀sẹ̀sẹ̀ ìsọtẹ̀lẹ̀ ìtàn nípa ogun láàárín ọ̀ba àrìwá kan àti ọ̀ba gúúsù kan, pẹ̀lú pé ọ̀ba àrìwá yóò kún-ún bọ̀ ó sì kojá lọ, ni a mọ̀ sí ní ẹ̀sẹ̀ ogójì, àti pẹ̀lú ní ẹ̀sẹ̀ mẹ̀wáá.

Àkọ̀pọ̀ àsọtẹ̀lẹ̀ ìtàn náà ni a fi ẹ̀rì gírámà kún un pé “sìsàn kojá àti ìkún-omi tí n bọ̀ kojá”, nípasẹ̀ ọ̀ba àrìwá sí ọ̀ba gúúsù, ni gbolóhùn Héberù kan náà pátápátá nínú ẹ̀sẹ̀ méjèjèjì, géḡé bí ó tí rí nínú ẹ̀lẹ̀rìí kẹ̀ta tí a rí nínú Isaiah orí kejo, àti ẹ̀sẹ̀ kejo.

Nínú ẹ̀sẹ̀ mẹ̀wàá, ọ̀ba àríwá, “yóò dájúdájú wá, yóò sì sà̀n bò, yóò sì kojá,” àti nínú ẹ̀sẹ̀ ogóji, ọ̀ba àríwá, “yóò sà̀n bò, yóò sì ré kojá.” Nínú Isaiah orí kejo, ẹ̀sẹ̀ kejo, ọ̀ba àríwá nàá “yóò sà̀n bò, yóò sì kojá lọ.” Àwọn ọ̀rọ̀ mètẹ̀tẹ̀ta wònyí jẹ́ Héberù kan nàá pátápátá tí a túmọ̀ sí ní ìyàtò díẹ̀, bí ó tilẹ̀ jẹ́ pé a pa ìtumọ̀ kan nàá mọ̀. Ọ̀ba gúúsù nínú ẹ̀sẹ̀ mẹ̀wàá ni Íjìbítì Ptolemy, sùgbọ̀n nínú ẹ̀sẹ̀ ogóji ọ̀ba gúúsù ni Íjìbítì tí ẹ̀mí, ọ̀ba àìgbàgbọ̀ nínú Ọ̀lọ̀run, Soviet Union; àti nínú Isaiah, ìjọ̀ba gúúsù Júdá ni ọ̀ba gúúsù. Ní ìbámu pèlú ẹ̀yí, ọ̀ba àríwá ni Ilẹ̀ Ọ̀ba Seleucid, lẹ̀yìn nàá ni pòòpù, àti nínú Isaiah ó jẹ́ Asiria.

Nínú méjì nínú àwọn ẹ̀sẹ̀ mètá tí ó bá ara wọn mu, ibi tí ìkọ̀lù ọ̀ba àríwá ti parí ni a fi hàn ní pàtó. Nínú ẹ̀sẹ̀ kẹ̀wàá ó parí sí “ibi-olódi,” ẹ̀yí tí ó ní ìmúṣẹ̀ nínú ìtàn nígbà tí àwọn Seleucid dá ìpolongo wọn dúró ní ààlà Ejibiti, nítorí Ọ̀rọ̀ à̀sọtẹ̀lẹ̀ nàá ti fi hàn pé ọ̀ba àríwá “yóò sì dájúdájú wá, yóò sì sà̀n kojá, yóò sì ré kojá: lẹ̀yìn nàá yóò padà, a ó sì ru ú sókè, àní títi dé ibi-olódi rẹ̀.” “Ibi-olódi” nàá dúró fún Ejibiti, ẹ̀yí tí í ẹ̀ olú ìjọ̀ba wọn.

Nínú Isaiah méjọ, Sennakeribu “yóò gba Júdá kojá; yóò sì kún-ún bò, yóò sì tàn kojá, yóò dé àní dé ọ̀rùn.” “Olú-ilú,” “ọ̀ba” àti “orí” jẹ́ gbogbo wọn àmí àfihàn tí a lè fi rọ̀pò ara wọn, tí a sì ti fi ẹ̀lẹ̀rìí méjì múlẹ̀ nínú ìpínrọ̀ nàá gan-an níbi tí Sennakeribu ti gòkè lọ sí Jérúsálẹ̀mù.

Nítorí orí Sírià ni Damásíkù, orí Damásíkù sì ni Résini; àti pé lááárín ọ̀dún márùndínlógóta, a ó fọ̀ Éfúrámù tú, kí ó má bàa jẹ́ ẹ̀niyàn mọ̀. Orí Éfúrámù sì ni Samárià, orí Samárià sì ni ọ̀mọ̀ Remálià. Bí ẹ̀yìn kò bá gbàgbọ̀, dájúdájú a kì yóò fídí yín múlẹ̀. Isaiah 7:8, 9.

Sírià ni orílẹ̀-èdè nàá, Damásíkù sì ni ilú-olú rẹ̀, Resini sì ni ọ̀ba, ilú-olú àti ọ̀ba nàá sì jẹ́ àwọn àmí tí a lè fi rọ̀pò ara wọn. Ilú-olú àti ọ̀ba nàá ni àwọn méjèjèjì jẹ́ “orí.” Nígbà tí Sennakeribu gòkè dé “ọ̀run” Juda, ó wá sí Jerusalemu, ó sì dúró, nítorí pé ó dúró ní “orí,” ẹ̀yí tí “ọ̀run” n gbé ró. Nígbà tí àwọn Seleusidì wá sí ogun lòdi sí Ptolemy wọn dúró ní “odi-olodi,” “odi-olodi” nàá sì ni orílẹ̀-èdè Ejibiti.

Ẹ̀sẹ̀ kẹ̀wàá ti Dániẹ̀lì mọ̀kànlá, àti ẹ̀sẹ̀ kejo ti Aísáyà méjọ, nínú àyíká àwọn ẹ̀sẹ̀ kejo àti kẹ̀sàn-án ti orí keje ti Aísáyà, dúró gégé bí ẹ̀lẹ̀rìí méjì tí ó fi hàn pé, nígbà tí ọ̀ba àríwá nínú ẹ̀sẹ̀ ogóji ti Dániẹ̀lì mọ̀kànlá “kún-ún bò ó sì kojá” ọ̀ba gúúsù ní ọ̀dún 1989, orí nàá, ìyẹn orílẹ̀-èdè tí ó jẹ́ olú-ilú ìjọ̀ba gúúsù (Rọ̀síà), ẹ̀yí dúró.

“Ààbò olódi” ti ẹ̀sẹ̀ kẹ̀wàá ni kọ̀kọ̀rọ̀ sí idánimọ̀ Ogun Yukiréníà tó n lọ lówólówó, àti pèlú òtítọ̀ nàá pé Rọ̀síà yóò sẹ̀gun. Síbẹ̀, ìṣàfilọ̀lẹ̀ à̀sọtẹ̀lẹ̀ tí ó fi òtítọ̀ yìí múlẹ̀ ní ibàṣepọ̀ tààrà pèlú, ó sì dá lélé̀ pátápátá lóri, gan-an àwọn ẹ̀sẹ̀ kan nàá tí a ẹ̀ sílẹ̀ fún Hiram Edson, tí a tẹ̀ jáde nínú àwọn àpilẹ̀kọ̀ Review and Herald ní ọ̀dún 1856. Àwọn àpilẹ̀kọ̀ nàá ẹ̀ idánimọ̀ “àkókò méje” ti Lefitiku m̀r̀ìndínlógbòn.

Láti oṣù Keje ọ̀dún 2023, Kìniún ẹ̀yà Júdá ti fi hàn láti inú àwọn ẹ̀sẹ̀ wònyí gan-an pé, àwọn à̀sọtẹ̀lẹ̀ méjèjèjì ti egbèrún méjì ẹ̀dẹ̀gbẹ̀ta ọ̀dún marún-ún-lẹ̀dógún [2,520] sí àwọn ìjọ̀ba àríwá àti gúúsù, kì í ẹ̀ àkókò ìtúkà nìkan ni wọn n sàpẹ̀rẹ̀, sùgbọ̀n wọn tún n sàfihàn ìṣẹ̀ Kristi gan-an nínú mímú ìṣọ̀kan Ìwà-Ọ̀lọ̀run pọ̀ mọ̀ ẹ̀dá ẹ̀niyàn ẹ̀. Nínú ìṣípáyà yẹn, a fi hàn pé “orí” ni ìwà ẹ̀niyàn tí ó ga jù. “Orí” ni “odi-ìpamọ̀” nínú tẹ̀npilì ẹ̀niyàn, ẹ̀yí tí Sister White n pè ní odi-olódi ọ̀kàn. Odi-olódi jẹ́ odi-ìpamọ̀.

Nítorí nàà, a ti fi idi rẹ̀ múlẹ̀ pé “odi agbára” tí ó wà ní Dániẹ̀lì orí kọ̀kànlá ẹ̀sẹ̀ mẹ̀wàá, tún ń sojú “odi agbára” inú kan pẹ̀lú. Nígba tí ogun nàà (ita) bèrẹ̀ ní Ukraine ní ọ̀dún 2014, ifarawọ̀lẹ̀ àwọn ẹ̀kọ̀ ẹ̀sù tí ó ti “ilẹ̀ isàlẹ̀” wá àti láti Wales (inú) ni a mú wá sínú ọ̀sìsẹ̀ Future for America, àti pé ilànà ididi nàà ti dé ẹ̀gbésẹ̀ mírán. Ní ọ̀dún 2020, a pa iwo Republikani àti iwo Pùròtẹ̀sítànti méjèjèjì ní àwọn ọ̀pópónà ilú ńlá nàà, níbi tí a ti kan Oluwa wa mọ̀ àgbélébùú pẹ̀lú.

Ní ọ̀dún 2020, Donald Trump ti kùnà nínú ìpolongo kejì rẹ̀ fún ipò ààrẹ̀, àti àkókò idádúró àwọn wúndiá mẹ̀wàá ti dé. Ní ọ̀dún 2022, Trump bèrẹ̀ ìpolongo kẹta rẹ̀ fún ipò ààrẹ̀ ní ọ̀nà ilànà, àti pé ìpolongo ààrẹ̀ àkókọ̀ rẹ̀ tí ó sàşeyọ̀rí dúró fún ti ìkeyin rẹ̀. Ní ọ̀dún 2023, “ohùn kan láti aginjù” bèrẹ̀ sí í sọ̀rọ̀ sí àwọn egungun gbígbe tí ó ti kú.

Látin ẹ̀sẹ̀ ketàlá títí dé ẹ̀sẹ̀ kẹ̀ẹ̀dógún ni wọn ti mú itàn nàà tẹ̀síwájú lẹ̀yìn ogun Ukrainia tí Putin jagun, bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé ọ̀şegun nàà kì yòò şe ànfààni fún un, gégé bí Rọ̀şía şe tún itàn Napoleon Bonaparte şe.

Ìgbẹ̀kùn Napoleon àti ọ̀pin rẹ̀ ni a sàpepepe rẹ̀ nípasẹ̀ ẹ̀gbẹ̀kùn àti ọ̀pin ọ̀ba Ussiah, ẹ̀ni tí a kò fi ọ̀şegun ogun rẹ̀ fún ní agbára pẹ̀lú, àti ẹ̀ni tí ó tún sáfihàn sáájú Ptolemy IV ti ẹ̀sẹ̀ kọ̀kànlá àti kejilá, tí a kò sì fi ọ̀şegun ogun wọn fún àwọn méjèjèjì ní agbára. Ussiah àti Ptolemy IV jọ wá láti rú ẹ̀bo nínú tẹ̀npìlì, a sì dí àwọn méjèjèjì lówó láti şe bẹ̀. A fi ẹ̀tẹ̀ kọ̀lu ọ̀ba Ussiah ní iwájú orí rẹ̀ bí ó ti ń gbìyànjú láti şe bẹ̀. Àmì tí ó wà ní iwájú orí rẹ̀ kì í şe pé ó sojú àmì ẹ̀ranko nàà nikan, şùgbọ̀n ó tún jẹ̀ àpepepe ọ̀ba gúúsù àkókọ̀ ní ọ̀dún 1989, ẹ̀ni tí ó tún wọ̀ inú irú ẹ̀gbẹ̀kùn kan nígba tí ọ̀un (Gorbachev) fi Soviet Union sílẹ̀ láti di ara United Nations. Gégé bí ó ti rí pẹ̀lú ọ̀ba Ussiah, Gorbachev ní àmì pàtàkì kan ní iwájú orí rẹ̀. Ọ̀ba Ussiah, ọ̀ba Ptolemy IV, Napoleon àti Gorbachev gbogbo wọn jọ ń sàpepepe ọ̀pin Putin. Gbogbo àwọn méré̀rẹ̀rin nàà jẹ̀ àwọn ọ̀ba gúúsù tí wọn mú idílẹ̀ ọ̀ba kálukú tíwọn wá sí ọ̀pin, ẹ̀yí tí ó ń sàpepepe ọ̀pin Rọ̀şía Putin.

Lẹ̀yìn nàà, ẹ̀sẹ̀ ketàlá sí kẹ̀ẹ̀dógún sí ẹ̀rì tí ó bèrẹ̀ ní ọ̀dún 200 BC sílẹ̀, ó sì jẹ̀ àpepepe àkókọ̀ kẹta àti ìkeyin Donald Trump, ẹ̀ni tí ó dúró fún iwo Republikani. Ẹ̀sẹ̀ kerinlá fi àmì ẹ̀gbà tí ipò pòòpù ti bèrẹ̀ sí í kọ̀ orin àgbèrẹ̀ rẹ̀ gégé bí aşewó Tire hàn, ẹ̀sẹ̀ kẹ̀ẹ̀dógún sì dá ilà iwo Pùròtẹ̀sítànti apẹ̀yindà mọ̀ itàn àwọn Maccabees. Àwọn ẹ̀sẹ̀ mètẹ̀tẹ̀ta nàà ní àwọn ilà àsọtẹ̀lẹ̀ mẹ̀ta nínú.

Itàn àwọn Maccabees kò farapamọ̀ bí ipẹ̀yà ẹ̀sẹ̀ kejì títí dé ẹ̀sẹ̀ kẹta, tàbí bí ipẹ̀yà ẹ̀sẹ̀ ogójì títí dé ẹ̀sẹ̀ kọ̀kànlélogójì, şùgbọ̀n ilà nàà jẹ̀, ní kéré tán, ohun tí kò şeé mọ̀ dájú ní iwádii àkókọ̀. Síbẹ̀, nínú itàn àsọtẹ̀lẹ̀ tí ó jẹ̀ diẹ̀ láisẹ̀ kedere yẹ̀n ni a ti gbé àdéhùn àwọn Júù pẹ̀lú Róòmù kalẹ̀, ó sì ń fi idásílẹ̀ àwòrán ẹ̀ranko nàà hàn. Idásílẹ̀ àwòrán ẹ̀ranko nàà ni a tún şe àpepepe rẹ̀ nínú itàn tí ó farapamọ̀ ti Danieli orí kejì, níbi tí Nebukadinésári ti lá àlá kan, ẹ̀yí tí kò lẹ̀ rántí, tí a sì béèrẹ̀ pé kí Danieli tùmọ̀ sí lábẹ̀ ihalẹ̀ ikú, láimọ̀ àlá nàà. Àdúrà Danieli àti àwọn akíkanjú mẹ̀ta nàà nínú orí kejì dúró fún àdúrà fún imólẹ̀ láti ọ̀de, tí ó ń sáfikún sí àdúrà Danieli nínú orí kẹ̀şà-án fún iyípadà inú.

Ìlẹ̀ idílẹ̀ àwọn Maccabees bá àşírí ikòkọ̀ tí ó wà nínú Dániẹ̀lì orí kejì mu. Àşírí Dániẹ̀lì kejì ń pèsè ẹ̀rì àkókọ̀ ti àsọtẹ̀lẹ̀ sí àlọ̀-ijìnlẹ̀ àsọtẹ̀lẹ̀ ti ẹ̀dá kejo lára àwọn méje, ẹ̀yí tí ó ń şèrànwọ̀ sí ifihàn àjínde àwọn ẹ̀lẹ̀rìí méjèjèjì nínú Ifihàn orí kọ̀kànlá. Àjínde àwọn ẹ̀lẹ̀rìí méjèjèjì, ní ibàşepọ̀ pẹ̀lú ẹ̀dá kejo lára àwọn méje, fi idi rẹ̀ múlẹ̀ pé nínú itàn afiwe ti àwọn Millerites àti ẹ̀gbẹ̀rún lónà ẹ̀gbẹ̀rún méré̀nlélogójì, iyípadà padàsẹ̀yin ti àwọn Millerites sí Laodicea bá iyípadà ẹ̀gbẹ̀rún lónà ẹ̀gbẹ̀rún

mérìnlélógórin láti Laodicea sí Philadelphia mu.

Ìlẹ̀ àìmòyẹ̀ ti àwọn Maccabees àti àlá aṣínà Nebukadinésàrí ni a fi èdidi dì ní pátó títí di lẹ̀yìn ìgbésẹ̀ ijìnde àwọn ẹ̀lẹ̀rìí méjì bẹ̀rẹ̀ ní ọ̀dún 2023. A tú èdidi wọn sílẹ̀ diẹ̀ kí wákàtí “iṣẹ̀lẹ̀ ilẹ̀ nílá” tó dé, èyí tí ó jẹ̀ ààmì iparí àkókò àánú fún àwọn Adventist Ojọ Keje. Ìdánwò tí àwọn Adventist wònyẹn gbòdò borí kí wọn tó gba èdidi Ọlórún, àti kí àkókò àánú tó parí, ni ìdánwò tí ó ní í ẹ̀ pẹ̀lú idásílẹ̀ ère ẹ̀ranko nàà.

Ìlẹ̀ àwọn Makkabi, àlá aṣínà Nebukadnessari, àdiitú ti ẹ̀kejo tí ó jẹ̀ ọ̀kan nínú àwọn méje, àti àwọn iwo méjì ti ẹ̀ranko ilẹ̀ ayé, gbogbo wọn n kópa nínú ilàna ìdánwò tí a mú ẹ̀ nígbà tí a dá àwòrán ẹ̀ranko nàà sílẹ̀. Ìmòna àwọn ilẹ̀ wònyí gégé bí ọ̀tító tí ó jẹ̀ ní ọ̀nà wòlì kan “àwọn ọ̀tító tí a fi pamó,” ni ó n fi hàn pé àwọn ni àwọn ọ̀tító tí Kinniún ẹ̀yà Júda n sí èdidi wọn sílẹ̀ nísinsin yíi.

Ìṣípaya ìdánimò àwọn ẹ̀lẹ̀rìí méjì nàà, tí wọn dúró fún àwọn iwo Olómìnira àti Pùròtẹ̀sítànti ti ẹ̀ranko ayé nàà nínú Ìfihàn orí kẹ̀tálá, pẹ̀lú ọ̀tító pé iwo kòọ̀kan n bá ẹ̀keji rẹ̀ lọ ní ibámu, àti pẹ̀lú pé iwo kòọ̀kan nàà ní èdà inú méjì, ni ó samisi ibẹ̀rẹ̀ ìṣípaya Ìfihàn Jesù Kristi. Ọ̀tító tí a ti ṣípaya nàà ni pẹ̀lú ìṣípaya itàn aṣínà àwọn àrà méje, àti pẹ̀lú itumọ̀ ọ̀rọ̀ Héberù nàà “Ọ̀tító.”

Nígbà tí a mò pé àkókò ikeyin nínú ààrà méje nàà dúró fún àwọn àmì ọ̀nà mẹ̀ta ti ibànúje àkókò, tí ihinrere igbe Àárín Òru sì tẹ̀ lé e, tí ó sì wá parí pẹ̀lú ibànúje nílá nàà, ní ibámu pẹ̀lú ọ̀rọ̀ Heberu nàà “Ọ̀tító,” ifihàn tí ó fi ojọ Kejilá 18, 2020 sí àmì, èyí tí í ẹ̀ imúṣe pípé ti ihinrere igbe Àárín Òru tí n samòna sí ọ̀fin Ojọ Ìsinmi, ni a sì fi idí rẹ̀ múlẹ̀ nígbà nàà.

A ti ti dá àwọn àrà méje mò sáájú oṣù Keje, 2023 gégé bí itàn aṣiwe ti ìṣípò àwọn àngẹ̀lì àkókò àti ìṣípò àngẹ̀lì kẹ̀ta, sùgbón àkókò ikeyin tó ní ìgbésẹ̀ mẹ̀ta nàà kò tì jẹ̀ pé ní àkókò yẹn a ti kà á sí àkókò pátó kan tí a sojú rẹ̀ gégé bí àwọn àrà méje. Ní báyiì tí imúmọ̀ yẹn ti fi idásílẹ̀ múlẹ̀, “Ọ̀tító.”

Ìfihàn Jesu Kristi ni a tú sílẹ̀ diẹ̀ kí àkókò ìdánwò tó parí, ó sì ní àwọn ẹ̀lẹ̀rìí méjì ti Ìfihàn orí kejilá. Ìfihàn Jesu Kristi ní itàn aṣírí ti ààrà méje nàà. Ìfihàn Jesu Kristi ní àdiitú nàà pé, “ẹ̀kejo jẹ̀ ti àwọn méje,” èyí sì tún n fi iyípadà àwọn Millerite sí Laodicea hàn, pẹ̀lú iyípadà tó jọra ti ogorun-un mejilélógójì egberún sí Filadelfia. Ẹ̀kejo tí ó jẹ̀ ti àwọn méje nàà tún dúró gégé bí ifihàn àsoṣelẹ̀ ti ìdánwò ère ẹ̀ranko nàà, nítorí pé iwo Republikani àti iwo Pùròtẹ̀sítànti méjèjèjì dé iparí wọn nígbà tí iwo Republikani mú ère ẹ̀ranko nàà jáde ní ọ̀nà oṣelú, ní iyàtò sí, àti ní àríyànjiyàn pẹ̀lú, iwo Pùròtẹ̀sítànti tòótó tí n dá ère Kristi sílẹ̀, tí a sì gbé wọn sókè nígbà nàà gégé bí àsiá.

Àwọn ọ̀tító wònyí bẹ̀rẹ̀ sí í tú ididi wọn ní ọ̀pin oṣù Keje, ọ̀dún 2023, àti pé gbogbo àwọn ọ̀tító wònyí n sàpẹ̀rẹ̀ itàn àsoṣelẹ̀ tí a ti mú ẹ̀ ní inú itàn ikòkò, èyí tí í ẹ̀ “apá yẹn nínú àsoṣelẹ̀ Dániẹ̀lì tí ó ní ibàṣepò pẹ̀lú àwọn ojọ ikeyin.”

Nítorí nàà, a ní àkójopò àsoṣelẹ̀ kan ti itàn ikòkò ẹ̀sẹ̀ ogójì, láti àkókò ọ̀pin ní ọ̀dún 1989, títí dé ọ̀fin Ojọ Àikú ti ẹ̀sẹ̀ kòkànlélógójì tí ó jẹ̀ kí a lè fi ẹ̀sẹ̀ kiíní àti keji ti Danieli orí kòkànlá lé e lóri. Lẹ̀yìn nàà, a lè fi ẹ̀sẹ̀ mewaá sí mēēdógún sínú ilà kan nàà. Lẹ̀yìn nàà, a lè mú ilà àwọn Maccabees tí, ní imò tó péye, bẹ̀rẹ̀ ní ẹ̀sẹ̀ kẹ̀tálá tí ó sì n bá a lọ títí dé ẹ̀sẹ̀ kẹ̀tálélógún sínú ilà kan nàà. A sì tún lè mú ilà àwọn ẹ̀lẹ̀rìí méjì ti Ìfihàn orí kòkànlá, ẹ̀sẹ̀ keje sí kejilá, sínú ilà kan nàà. Pẹ̀lú àwọn ẹ̀lẹ̀rìí méjì ti Danieli àti Ìfihàn, a ní àkójopò ti itàn ikòkò ẹ̀sẹ̀ ogójì.

Ní ọdún 1989, Àjọ Soviet ni iṣòkan kan láàárín ipápà àti ọmọ-ogun aṣojú rẹ, Orílẹ̀-Èdè Amẹ́ríkà, gbá kúrò. Nígbà tí Gorbachev tú Àjọ Soviet ká, àkókò ọ́pín dé fún egbẹ̀rún ogórùn-ún méjilélógójì [òkẹ̀rínlá-dín-lógórin] náà. Ronald Reagan ni ọ̀ba àṣòtẹ̀lẹ̀ àkókò tí Orílẹ̀-Èdè Amẹ́ríkà láti àkókò ọ́pín; Reagan, Repòblikàni Pùròtẹ̀sítàntì apẹ̀yìndà tí ọ̀ba Darius dúró fún, ni Kírúsi tẹ̀ lé, lẹ̀yìn náà àwọn ọ̀ba miíràn mẹ̀ta, lẹ̀yìn èyí sì ni ọ̀ba ọ̀lọ̀rọ̀ kẹ̀rìn.

Ọ̀ba Sírúsi ṣojú fún Bush àkókò, ẹ̀ni tí ń jẹ̀wọ̀ ara rẹ̀ gẹ̀gẹ̀ bí olùfẹ̀ egbẹ̀ Republikani tí ó jẹ̀ alágbáyé, ẹ̀ni tí Clinton, alágbáyé tí egbẹ̀ Démókíràtì, tẹ̀ lé, ẹ̀ni tí Bush ikeyìn, olùfẹ̀ egbẹ̀ Republikani tí ń jẹ̀wọ̀ ara rẹ̀ gẹ̀gẹ̀ bí alágbáyé, tẹ̀ lé, ẹ̀ni tí Obama, alágbáyé Mùsùlùmí tí egbẹ̀ Démókíràtì, tẹ̀ lé, ẹ̀ni tí ó sì tẹ̀ lé e ni ààrẹ̀ ọ̀lọ̀rọ̀ jùlọ̀ nínú gbogbo wọn, Donald Trump, Republikani Pùròtẹ̀sítàntì apẹ̀yìndà.

Ní ọdún 2014, Ogun Ukrénià láàárín Rọ́ṣià àti ọmọ-ogun aṣojú Nazi ti pòòpù bẹ̀rẹ̀, nígbà tí ọmọ-ogun aṣojú àtíjọ̀ ti pòòpù náà (Orílẹ̀-èdè Amẹ́ríkà), ń pèsè itilẹ̀yìn fún ọmọ-ogun aṣojú Ukrénià. Ní ọdún 2014, àwọn aṣojú dragoni wọ inú iṣípò Future for America lọ ní àṣírí, àti ní ọdún 2015, Donald Trump bẹ̀rẹ̀ èyí àkókò nínú àwọn ipolongo ààrẹ̀ mẹ̀ta tí yòò parí. Ó ṣẹ̀gun nínú ipolongo àkókò rẹ̀, ṣùgbón a jí ipolongo áárín rẹ̀, àti nínú ipolongo ikeyìn rẹ̀ yòò tún ṣẹ̀gun. Ní ọdún 2020, iwo Republikani gba ọgbẹ̀ ikú bí a ti jí idibò náà, àti iwo Píròtẹ̀sítàntì tòótó gba ọgbẹ̀ ikú nípa kíkẹ́de àṣòtẹ̀lẹ̀ èké kan, tí a mú wá ní apá kan nípasẹ̀ iwọ̀lẹ̀ àṣírí tí ó bẹ̀rẹ̀ ní 2014, tí ó sì jí iránsẹ̀ náà nípasẹ̀ ifihàn onírúurú àwọn ilò àṣòtẹ̀lẹ̀ èké.

Ní ọdún 2020, idibò kan àti iránsẹ̀ àṣòtẹ̀lẹ̀ kan ni wón jí, a sì pa iwo méjèjì ní àpẹ̀rẹ̀ nípasẹ̀ àwọn aṣojú ejò ńlá náà. Wón jí idibò náà nípasẹ̀ àjọṣepò alápapò méjì tí àwọn alágbáyé tí wón jẹ̀wọ̀ ara wọn gẹ̀gẹ̀ bí Republikani àti tí àwọn Démókíràtì alágbáyé, pẹ̀lú àtilẹ̀yìn ilé-iṣẹ̀ iròyìn ipolongo alágbáyé kan àti àwọn oníṣòwò alágbáyé. Wón sì jí iránsẹ̀ náà nípasẹ̀ ọ̀mọ̀binrin kékeré kan tí kò tíi ṣẹ̀gbéyàwó láti isàlẹ̀ ayé, àti ọ̀mọ̀kùnrin kékeré kan tí ó ti kò silẹ̀ láti Wales, tí ète wón tí ó farasin jẹ̀ láti mú àtẹ̀jádẹ̀ ètò àwọn oníbàlòpò akọ-sí-akọ wá, kí wón sì gbé e ga, àti láti tọ̀rọ̀ àforíjì lódò “òkùnrin ẹ̀ṣẹ̀.” Olórí Future for America ni ó ru gbogbo ẹ̀bi fún ifòwọ̀bò satani yí, nítorí pé ojúṣe rẹ̀ ni láti dáàbò bo iṣisẹ̀ náà, ṣùgbón ó yara fẹ̀ jẹ̀ kí àwọn iránsẹ̀ aláìṣọ̀ di mímọ̀ gba ipò olórí. Donald Trump ni ó jẹ̀bi idibò tí wón jí náà, nítorí àwọn tí ó yàn láti jẹ̀ kí wón wà nínú àyíká agbára inú rẹ̀ ni wón mọ̀mọ̀ ń ba iṣẹ̀ tí ó ti gbé kalẹ̀ jẹ̀.

Ní ọdún 2022, Donald Trump bẹ̀rẹ̀ ipolongo kẹ̀ta rẹ̀, àti ní 2023 “ohùn ẹ̀ni tí ń kẹ̀ ní aginjù” bẹ̀rẹ̀ sí í ránsẹ̀ sí àwọn ijọ. Láìpẹ̀ yí, “òkúta” kan (“èyí tí mo túmọ̀ sí gẹ̀gẹ̀ bí àwọn tí wà ní ọ̀de “òtító isinsin yí” tí wón kẹ̀ jáde”) ẹ̀ni tí ó ṣe ẹ̀ kó jẹ̀ ọ̀kan tí ó lágbara jù lọ nínú àyíká ọ̀ṣẹ̀lú isinsin yí ní pápá gbangba, sọ àwọn òtító kan tí ó jinlẹ̀ gidigidi. Orúkọ rẹ̀ ni Victor Davis Hanson, àti bí o bá ń tópinpin àwọn iṣẹ̀lẹ̀ tí ń ṣẹ̀lẹ̀ ní àyíká rẹ̀, tí o sì ń fi àwọn iṣẹ̀lẹ̀ wònyí wé àwọn àṣòtẹ̀lẹ̀ Ọ̀rọ̀ Rẹ̀, nígbà náà Victor Davis Hanson jẹ̀ ọ̀kan nínú àwọn “òkúta,” tí ń tún gan-an iránsẹ̀ náà sọ, èyí tí mo ní irètí pé iwo ń kẹ̀kọ̀.

“Ọ̀lórún fẹ̀ kí a máa kẹ̀kọ̀ àwọn iṣẹ̀lẹ̀ tí ń ṣẹ̀lẹ̀ yí wa ká, kí a sì fi wón wé àwọn àṣòtẹ̀lẹ̀ ọ̀rọ̀ rẹ̀, kí a lè mọ̀ pé a ń gbé ní àwọn ojọ̀ ikeyìn. A fẹ̀ àwọn Bíbẹ̀lì wa, a sì fẹ̀ mọ̀ ohun tí a kọ̀ sínú wón. Akẹ̀kọ̀ àṣòtẹ̀lẹ̀ tí ó ní isapá yòò rí èrè àwọn ifihàn òtító tí ó ṣe kedere, nítorí Jésù wí pé, ‘Ọ̀rọ̀ rẹ̀ ni òtító.’” Signs of the Times, October 1, 1894.

Nínú ifòròwánílenuwò kan tí @FreyjaTarte fi sílẹ̀ lórí X.com, Hanson bèrẹ̀ nípa pípa ọ̀rọ̀ rẹ̀ jáde pé, “Wón [àwọn Democrat] wo Trump gégé bí amúnimúje èjẹ.” Ó sì tẹ̀síwájú nípa síṣàlàyé ibèrù àwọn Democrat nípa kí a tún dibò yan Donald Trump lẹ̀kansi. Mi ò ní ìdí kankan láti gbà pé Hanson mò pé gégé bí Ifihàn orí kejilá, a jí Trump dide (gégé bí amúnimúje èjẹ), àti pé nígbà tí èyí ṣelẹ̀, àwọn tí wón ti yò tẹ̀lẹ̀ nínú ikú rẹ̀ yòò kún fún ibèrù. Síbẹ̀, èyí ni ohun tí ó ṣàfihàn nínú gbogbo àlàyé rẹ̀.

Léyìn ojò méta àtààbò, Èmí iyè láti ọ̀dò Ọlórún wọ inú wọn; wón sì dúró lórí eṣe wọn; èrù nílá sì bà àwọn tí wón rí wọn. Íṣípáyá 11:11.

A ó máa bá ikẹkọ̀ yìi lọ nínú àpilẹ̀kọ̀ tó kàn.

“A ti dé àsikò tí a sọ tẹ̀lẹ̀ nínú àwọn Ìwé Mímọ̀ wọnyí. Àkókò ikẹyìn ti dé, a sì ti ṣí àwọn iran àwọn wòlù sílẹ̀, àti pé àwọn ikilò wón tí ó kún fún ibèrù n tọka wa sí wíwá Oluwa wa nínú ọ̀gò gégé bí ohun tí ó ti sún mólé.”

“Àwọn Júú tùmọ̀ ọ̀rọ̀ Ọlórún ní ọ̀nà tí kò tọ̀, wón sì lò ó ní ilò tí kò bófin mu, wón kò sì mọ̀ àkókò ibèwò wón. Àwọn ọ̀dún iṣe-iranṣe Kristi àti ti àwọn àpósítélí Rẹ̀,—àwọn ọ̀dún ikẹyìn oore-ọ̀fẹ̀ iyebíye sí àwọn èniyàn àyànfẹ̀ náà,—ni wón fi lò nínú ìdite láti pa àwọn iranṣe Oluwa run. Àwọn ife-ọ̀kàn ayé mú wón lẹ̀kàn pátápátá, ipèsè ijoba ti emí sì dé bá wón lásán. B́akan náà lóní, ijoba ayé yí n gba ọ̀kàn èniyàn, wón kí í sí kiyè sí àwọn àṣotẹ̀lẹ̀ tí n yára se, àti àwọn àmì ijoba Ọlórún tí n bọ̀ wá kánkán.”

“‘Şùgbón eyin, ará, kò sí nínú òkùnkùn, kí ojò náà lè bá yín lójiji bí olè. Eyin gbogbo ni omo imólẹ̀, àti omo ọ̀sán: àwa kí í se ti ọ̀ru, tàbí ti òkùnkùn.’ Bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé a kò gbọ̀dọ̀ mọ̀ wákàtí ipadàbò Olúwa wa, a lè mọ̀ igbà tí ó bá súnmọ̀. ‘Nítorí náà, ẹ̀ má se jẹ̀ kí a sùn, gégé bí àwọn ẹ̀lòmíràn; şùgbón ẹ̀ jẹ̀ kí a máa şónà, kí a sì máa wà ní ifarabalẹ̀.’ 1 Tẹ̀salóníkà 5:4-6.” Ife Ọ̀pò Ìran, 235.